

KÁRPÁTI LAPOK

A turistaság, a honismeret és a természetvédelem terjesztésére

Kiadja a Magyarországi Kárpát Egyesület

Szerkesztő: Nagy Péter, peter.nagi@t-online.hu

Internet: <http://www.karpategyesulet.hu>

Postacím: 1244 Budapest, Pf.: 800.

Jubileumi év

Országos kék-túra 2. rész

MKE arcképcsarnok 2.

Medvehagyma-túra a Burok völgyben

Széchenyi Zsigmond emléktúrák

Vízitúra a Bodrogzugon

EKE napon jártunk

Folytatás, 2. rész

Január 7.

Ma ismét nagy utat tettem meg. A Hármashatár-hegyen a Kék-túra végigyalogoltatja a téveterony kerítését. Érdekes szép túra. Ezért már érdemes a kétmillió metropolisz fölé emelkedni! Most gúnyolódtam egy kicsit. Sokszor, nagyon sokszor futottam a Hármashatár-hegyi Panorámakört. Sokszor futottam fel a városból a Hármashatárhegy tetejére is. Télen is és nyáron is. Egyszer, télen, éjszaka, egy nagy havazás után futottam ki a városból, a világból, fel a tetőn szundikáló turistaházhoz. Egyedül voltam. Álltam a friss hóban, egyedül a város felett. A civilizációhoz, a XX. századi metropoliszhoz csak a futócipőm kötött, mint egy vékony köldökzsinór. Ilyent csak mesékben látsz, ilyen csak a bolondok élhetnek át. A józanok nem. A nosztalgiazásnak vége, folytassuk a Kék-túra meséjét tovább!

A Csúcs-hegyi turistaház kicsit kiesik az útvonalból. Köves-bércnél, mintha változott volna az út. Pilisborosjenőnél nagyon hosszú volt a 12 kilométer. Dobogókő környékén jó a felfestés, régen nagyokat kevertem itt. Időközben a Sikárosi őrház környéke magánterület lett. A közeli emlékműhöz tették ki a bélyegzőt. Pilisszentlászló után a jelzésre nagyon oda

kellett figyelni, mert bolondozott egy kicsit. Az útra kidőlt fák nehezítették a túrát. Pap-réttől sötétben, már műúton ereszkedtem le Visegrádig. Télen, behavazva, szép ez az erdei út is. A Kék-túra bélyegző miatt, felmáztam a Nagy- Villámhoz, de hiába. Bélyegző nincs, mert „hétfőn zárva” a kilátó.

A megtett táv: 52 km.

A hőmérséklet kb. -20°C .

A gond az, hogy a Dunán megindult a jégzajlás, valószínűleg a komp nem fog üzemelni. Visegrádon Bóta Sándor adott szállást. Nála hallottam a rádióban, hogy a közeljövőben, mínusz húsz fok alatti hőmérsékletre lehet számítani. Az már nekem is hideg egy kicsit.

Január 8.

Visegrád és Nagymaros között, valóban nem közlekedett a komp. Farkasordító hideg van. A Duna partján méregettem a lassan Budapest felé úszó hatalmas jégtáblákat. Tűnődtem, megbírnának-e, mint egykor az üldözői elől karján kisfiával menekülő rabszolganót, Elizát? (Harriet Beecher-Stowe: Tamás bátya kunyhója)? A partról el is indultam a jégen Nagymaros felé, no, de nem azért, hogy átkeljek a zajló Dunán, hanem azért, mert gonosz szándékok vezéreltek. Közel a parthoz egy a jégbe fagyott vadka-

Csóványos kilátó

csa várakozott sorsára, kiszolgáltatottan. Kitekerem a nyakát, s meg lesz a vacsorám! Ahogy azonban hozzá értem és kezdtem finoman kiszabadítani a jég fogságából, hess! Tova kirepült a kezeim közül. A vacsora oda, marad a vajjas-parizeres kenyér! Legalább egy jó-cselekedettel több van a számlámon.

A hőmérők mínusz 20°C fok alatti hideget mértek. Az országban voltak üzemek, melyek a nagy hideg miatt bezártak. Az energiaellátásban zavarok keletkeztek. A hírekben holnapra mínusz 15°C körüli „felmelegedést” ígérnek. Kénytelen vagyok egy kicsit kerülni. Irány Budapest. Újabb pihenőnap következik.

Január 9.

A korahajnali (az ötórás) vonattal indultam vissza a harcmezőre. A Duna zajlik, de a túra megy tovább, immáron a ball partjáról, Nagymarosról. Cél a Börzsöny átszelése, a nógrádi vasútállomás elérése.

Bemelegítésképpen hamar, még sötétben, megmásztam a Szt. Mihály-hegyet és a Hegyes-tetőt. Érdekes volt ide kimászni, mert nagyon szép ez a rész. A Juliánusz-toronyról, csodálatos látvány a közeli hegyek kontúrját a napfelkeltében látni.

A Börzsönyben a turistautak végig jól vannak jelölve. Bizonyára, Budapest-közelsége teszi. A budapesti természetbarátok inkább a Börzsönyben „társadalmi munkáznak”, mint a távolabbi Csereháton. Szépen festett táblák is segítenek a tájékozódásban. Törökmezőig nem volt semmi gond. Kóspallag előtti cserjésben és ahol „szép kilátás van a Magas-Börzsönyre, a mély szántásban kilátástalanul eltévedtem. Műúton értem be a faluba. Szép, új ABC boltja van. A Kisnóci turistaház környékén megszorodtak a hétvégi vikkendházak. Kisnóc és Nagy-Hideg-hegy között mindössze 6,5 km hosszú az út, de sehogyan se akaródzott véget érni. Meredeken kapaszkodik észak felé. Az út mellett keletre, nagy erdőirtást rendeztek. Most nagyon sivár ez a rész. Nagy-Hideg-hegy és Csóványos között az erdő, mint mindig, csodaszép volt. Hókirálynő, aki valahol azon a vidéken lakik, fehér lepel borított a fákra. A bolondok szeretik ezt a látványt. A normális emberek is, csak ők tévén nézik. Csóványosra menet, az egykori kaldera peremén, nagy hóátfúvásokra számítottam. Elvértve volt csak. Csóványosról Foltán-keresztig nyáron a hatalmas bükkösben, gyönyörűen selymes a fű. Később az út, szép tölgyesben érzekedik a Szén-pataki Spartacus turistaház fölött

Börzsönyi látkép

egyre lejjebb Nógrád felé. (Ha belegondolok, hogy milyen lehetett a rabszolga gladiátorok élete, elborzadok, összeszorul a gyomrom. Nem szerencsés egy pihenésre szánt turistaházzal e borzalomra emlékezni. Ha kell, Spartacusról a városokban nevezzenek el utcákat, tereket, de hagyják békében az álmokat s a csendet! Spartacus, nyugodjon békében!)

Nógrád vasútállomásra este hat óra előtt értem le. A vasutasok megengedték, hogy éjszakai szálláshelyemmé egy kicsit, egy éjszakára, átalakítsam a kis állomás még kisebb várótermét. Valószínűleg, pompás szállásom lesz. „Akkor még nem sejtettem, hogy...”

A megtett táv: 42-43 km. Szint: 1610 m.

A hőmérséklet: kb. -15°C – -19°C. A napi teljesítményemmel elégedett vagyok. Egy nap alatt, némi hótaposással fűszerezve, a Börzsönyön átkelni, nem rossz teljesítmény. Ha ez így lesz továbbra is, akkor sikerülni fog az egy hónapos vállalás.

Január 10.

Most este, mikor e nap krónikáját írom, egy nagyon nehéz napra emlékezem vissza.

Békaemberekkel ugyan nem találkoztam, de büdös bagósokkal igen. Hajnalban a munkába igyekvő emberek, telefüstölték a várótermet. A cigarettafüstöl, borzalmasan megfájdult a fejem. A migrénszerű fájdalomtól hányingerem is lett. Délig, nem múlt el.

Nógrádot elhagyva, egyből eltévedtem. Sokáig tartott, míg a jelzésre újra visszatálaltam. A 8,5 km-es utat, négy óra alatt sikerült megtennem. Magyarokútnál a jelzés nem megy be a településre. Úgy vágtattam el mellette, hogy észre sem vettem. Szendehely előtt ismét elvitettem a jelzést. A szántókon keresztül nem lehet jól jelezni az utat.

Az újabb bosszúság Katalin-pusztánál várt rám. Éhomra indultam el Nógrád vasútállomástól. Katalin-pusztáig nem tudtam útravalót vásárolni. Katalin-pusztán, a helyi boltban vettem néhány zsemlét, valami felvágottat és fél liter kakaót. A boltosok nem engedték meg, hogy bent a boltban egyem meg a reggelimet, kiküldtek az utcára. Falatozás közben kövédermedt, megfagyott a kakaóm, az utolsó falatok pedig leestek az utca piszkos járdájára, ott koppantak.

Katalin-pusztától a Naszályon keresztül Ósagárdig, végtelenül hosszú (11,7 km) és nehéz az út. Úgy

A fafaragó kerítése, Hollókő

tűnt, hogy sohasse fog elfogni a fölfelé vezető kaptató. Járatlan volt, keményre fagyott havat kellett taposni. Nagyon lassan haladtam (a 11,5 kilométeres távot három és fél óra alatt sikerült csak megtennem). Már látszott, hogy Romhányig ma nem jutok el. Ósagárd és Felsőpetény között csak 3,5 km a táv. Erőltetett menetben is csak egy és egynegyed óra alatt sikerült megtennem. Valahogyan, hiába erőlködtem. A hó kicsit szállingózott, hideg nem volt. A lábaim jól vannak, alaposan elfáradtam.

Ahogy beértem Felsőpeténybe, éppen istentisztelet kezdődött a helyi baptista templomban. Jó lesz a hosszú út magányában egyre üresedő fejemet új gondolatokkal megtölteni – gondoltam. Az sem elhanyagolható szempont, hogy a fűtött imateremben melegedhetek és pihenhetek is egy kicsit. Hosszú az est, hosszú az éj, jó emberek közelsége belefér! Az istentisztelet után, néhány ifjú testvér kérdezgetett, „hát téged mi szél hozott közénk”? Tóth Istvánt és családját hatottam meg leginkább, mert szállást ajánlottak éjszakára. Örömmel elfogadtam. Vastag falú vályogházban laknak. Késő éjszakáig beszélgettünk, alaposan elláttak szellemi útravalóval.

A megtett táv: 30,7 km (eltévedésekkel együtt kb.: 38 km).

A szint: kb.: 1130 m.

A hőmérséklet kb.: -10°C, -12°C.

Január 11.

A nagyszerű (találkozás és) szállás után, mint ilyenkor idáig mindig, csak nagyszerű teljesítmény következhet. Felsőpetény és Romhány között jó a jelzés. Romhányon úgy vágtattam keresztül, hogy a kötelező zarándokhelyre, a Rákóczi fához nem

látogattam el. Becske vasútállomásra menet, a turistaút viszonylag egyértelmű, de az apró bokrok sűrű erdejében nehézkes a haladás. Becske vasútállomás egyszerűen – megszűnt. Szanda várnál találkoztam az Eisenach – Budapest nemzetközi (a szocialista országok közötti) túraútvonal egyik táblájával.

A vártól a faluig jól lehet látni az utat, de jelzés nincs rajta. Szandaváralja után a kúttól, rövid szakaszon, majd Cserhátsurány előtt a szántóföldek között igen rossz a jelzés és az út is. Itt az eltévedésből repetáztam is. Cserhátsuránytól, a közelgő, fenyegető sötétedés miatt nem a jelzésen, hanem a műúton mentem Herencsényre, onnan tájolóval árkon-bokron keresztül, az üveghegyen át Nógrádsipekre.

Szállást a felújítás alatt álló KISZ-klubban kaptam.

A megtett táv: 50 km. Szint: kb.: 1230 m.

A hőmérséklet kb.: -10°C

Január 12.

Vészesen fogy a hátralévő időm!

Nógrádsipeket elhagyva, a határozott véleményem az volt, hogy azok a kedves turista sporttársak, akik ezen a tájon az OKT útvonalán a jelzéseket festették, tudatosan leckéztetik az idegen vándorokat. A kulcshelyekre nem tettek, a korábbiakat megszüntették. Hollóköig alig találtam egyet-egyed. Hollókö után Nagymező turistaházig már nem is próbálkoztam a rejtőzködő jelzések keresgélésével, kimentem a műútra, azon baktattam tovább. A turistaházat zárva találtam. A gondnoka elment valahova, a kutyáját az előszobába zárta. EB bélyegzőhely (is). A turistaháztól letértem a műútról, immáron a jól jelzett kék úton haladtam tovább. Az erdő szélén vadászokkal találkoztam, akik három lepuffantott szarvas tehenet vonszoltak maguk után. Legalább már szarvast is láttam... A Garáb fölötti gerinc hosszúnak tűnt. Csipkebokrokon kell keresztül vergődnie annak, aki a jelzést szigorúan tartani akarja. Kerekbűkk (553 m), Hármashatár-hegyről (516 m) lejövet, hegymászó-barlangász technika igényeltetik. Itt volt az a pont, ahol az OKT itteni szakaszának kijelölőjét nem tartottam normálisnak. Nagybárkány előtt, liános, indás szakadékok vannak. Nyak- és lábtörő feladat ezt a részt végigjárni. Nagybárkány után keletnek, to-

ronyiránt megcéloztam a sámsonházi műutat. Azon bandukoltam be Sámsonházára, majd már sötétben Mátraverebélyre.

A megtett táv: kb. 50 km. Szint: kb. 1050 m. Ismét alaposan lehűlt a levegő, kb.: -19°C van.

Major Zoli barátom Hatvanban lakik. Bár nem beszéltem meg vele, Mátraverebélyről elindultam hozzá, talán befogad éjszakára. Nem találtam otthon! Irány vissza Mátraverebélyre! Rossz vonatra szálltam, Vámosgyörkön kötöttem ki. Az állomáson gyorsan főztem egy vidámító teát, majd már felettebb vidáman, ismét Hatvanba utaztam. A késő, hideg éjszakában, egy nagyváros aszfaltdzsungelében, mint egy kivert kutya, ingyenes, potya szálláslehetőség után szimatoltam. A szagok a vasútállomás egyik épületének pincéjébe vezettek. Ott vackoltam el magam reggelig. „Minden jó, ha vége jó!” A kis benzinfőzőm kellemes duruzsolása, a forró tea, csodamód felelte a nap kellemetlen perceit, óráit.

Január 13. vasárnap.

Mivel idáig már értékes napokat vesztettem el, a menetrend szerinti pihenőnapot kihagytam. Hajnalok hajnalán keltem, vonattal vissza Mátraverebélyre és 6.45-kor már ismét a Kék-túra útvonalán bandukoltam tovább. Az út elején ismét eltévedtem. Kőerdő-tető előtt véitettem el a jelzést. Ágasvár előtt, térdig érő hóban bukácsoltam tompa búban, hegynek fölfelé. Mátraszentiván környékén már nagyon óvatosan kémleltem a terepen a jelzést, mint a tyúkól környékét egy somfordi róka. Semmiképpen sem akartam elvéteni. Sikeresen felértem Galyatetőre. A Kék-túra bélyegzőt nem találtam meg, ezért betértem a Szakszervezetek Országos Tanácsa üdülőjébe. Szállodaszerű épületben a recepciótól kértem valami

Magyarország „tetején”, Kékestető

igazolól bélyegzőt. Készségesen nyomott egy stemplát a füzetembe. Ahogy a túrafüzetemet és a hátizsákomat rendeztem, a selymes, puha szőnyeggel terített hallon átúszott egy tündérlány. Közeledett felém, rám nézett, majd Ámor nyílával szíven döfött. Többször is elúszott mellettem. Olyan volt, mint egy látomás. Megbűvölve, alig tudtam levenni Róla a szememet. Ő, bátran állta a tekintetemet. Egyik alkalommal szívére tette a kezét és úgy szívére tett kézzel közeledett felém, majd tovalibbent. Úgy tűnt, a szírének nem adják fel soha! Engem várt az út, a hideg téli éjszaka. Vállamra vettem hűsleges hátizsákomat és forró fejfel kifordultam az ajtón.

Galyatető után az üdülő, mindenféle sétálgató vendégek jóvoltából Kékestetőig nem volt gondom a hótaposással. Azon túl, az észak-keleti oldalban ismét nagy havat kellett dagasztanom. Sas-kő tetején van egy emlékmű. Mindenféle tacepaó, de az, hogy hol vagyunk, egy szál betű sem! Még jó, hogy nagyjából tudtam, hol járok! Disznókövön már csak sejtettem, hogy hol járok, azután már vakon bolyongtam a vak-sötét éjszakában. Egy nyomot (hótaposást) követtem, de az útra kidőlt fák letérítették a nyomról. Egyszer, amikor ezen a vidéken jártam, a Hármashatár erdészházat könnyedén megtaláltam, most elmentem mellette, csak ház után találtam vissza a jelzésre. Valószínűleg a Domoszlói kapuig jutottam el a Kék jelzés mentén. Onnan lementem Markazra, Markazról még az éjjel Sirokra. Szállást ismét a vasutasoktól kaptam, az állomás várótermében.

A megtett táv: nagy menet volt. Hogy mennyi volt valójában, fogalmam sincs.

Január 14.

Az éjszakai szállás igen jól sikerült. Ezennel a cigarettafüst-kúra elmaradt. Jó sokáig aludtam. Csak késő reggel – hétkor indultam tovább. Sirokon úgy tűnt, hogy ott is megváltoztatták a Kék-túra útvonalvezetését. Most direktbe vezetik fel az utat a várba. A várnál ismét keresélnem kellett a jelzést. A Kék-túra útvonala a „senki földjén” a gerincen halad tovább. A senki földjén halad, hiszen már lementem a Mátra térképről és még nem mentem rá a Bükk térképre. Szigorúan a jelzést kellett követni. Szép erdős rész után érkeztem meg a felújított Rozsnyói erdészházhoz. A régi út

helyett, egy jó minőségű erdőgazdasági út gyorsított fel. Nem kellett havat taposnom. Egyszer az út szélén, legalább egy tíz – tizenkét fős muflonsordát láttam. A süketek egészen közel engedtek magukhoz. A szarvaskői vasútállomás, ragyogó tisztasággal fogadott. Az asztalokon tiszta terítők, a terítőkön cserepes virágok díszeltek. Ilyet eddig még nem láttam Magyarországon! Hát bizony, a lelkem gyönyörködött benne!

Major Zolival még középiskolás korunkban, Szarvaskőről indítottuk el az első hatvan kilométer fölötti (65 km) egy naposra tervezett túránkat. Most telefonon beszéltek, hogy a Bükk után egy barátja csatlakozna hozzám. Alig várom, „mert nem jó az embernek egyedül” havat törni – se!

Szarvaskő után, meredeken kap fel a hegyre az út. Gyönyörű időben, gyönyörű erdei táj fogadott. A Telekesi erdészháznál és a közeli üdülőben nem találtam bélyegzőt. Az üdülő után, ismét megváltoztatott útvonalon halad az OKT. A Mónosbéli apátságánál sem volt bélyegző, de csodálatos színekben, csodálatos fényben pompázott. Belpátfalvától egyváltára, legalább ötszáz métert emelkedik az út Bélkő-nyakra. Nagyon szép, ligetes erdőben, hamar rám sötétedett. Szerettem volna eljutni a Cserepeskői barlangszállásig. Ismertem, biztos szállásnak ígérkezett. Már este kilenc körül járt az idő, amikor még csak az őrkői vadász-kunyhóig jutottam. Minden sötét és még legalább két-három kilométer van hátra a barlangig. Már ezzel a házzal is kibékülnék – gondoltam. Megrángattam az ajtaját, talán nyitva lesz. A ház bezárva, nem engedett. Hát, jó lesz így is, megyetek tovább – döntöttem el magamban a kérdést. Már megszoktam, hogy fáradtan bolyongok a sötét téli éjszakában. Egyszer csak megcsikordult a zár, kinyílt a kunyhó ajtaja. Egy idősebb ember kukkantott ki rajta. Na, innen ma már biztosan nem megyek tovább! – esett le a kő a szívemről. Az öreg, szívesen fogadott be éjszakára.

A megtett táv: kb. 35 km. A napi erőfeszítéshez képest, elég kevés!

A szint: kb.: 1300 m. A hőmérséklet kb.: -10°C, -15°C.

Az idősebb (vadász) embert Dallos Bélának hívták. Évekkel később hallottam róla, hogy Őr-kő jó szellemének tartották. Ízig-veérgig természetszerető ember volt. Aki ismerte, tisztelte és szerette az öreget. Sze-

rencsésnek tartom magam, hogy találkozhattam vele. Béla bácsi óránként tett a tűzre. Egész éjjel beszélgettünk az erdőről, az állatokról és a Bükkről. Látszott a tekintetén, hogy érti és értékeli az én „bolondságomat”. Valószínűleg most két „bolond ember” találkozott egymással.

Január 15.

Egy öt csillagos nap következett az öt csillagos éjszaka után. Ragyogó verőfényes napsütésben, gyönyörű havas erdőben, együtt indultunk útnak Béla bácsival. Ő ment rókára vadászni, én folytattam magányos utamat Bükkön át Uppony, Putnok, felé. Nem járta senki rajtunk kívül a csodálatos Bükköt. Cserepes-kőig nagyon figyelni kellett, nehogy elvéstem a jelzést. A barlangszállást kissé elhanyagoltnak találtam. A Bükk tetején végig kemény havat kellett taposnom, Sárréti pihenőig nehezen haladtam. Bánkútra megérkezve, majdnem dél volt már. Mályinkáig továbbra is taposni kellett a nyomot, de legalább az út lefelé vezetett. Dédestapolcsányban jól bevásároltam egy kedves anyóknál. Uppony után a jelzést nagyon figyelmesen követtem, még sötétedés előtt túljutottam a szőlőkön és a Szilas-tetőn. Az Ivánkai erdészház után, keréknyomon gyorsan

Dallos Béla az Őr-kő jó szelleme

haladhattam Putnokig. A lendületből nem akartam visszavenni, ezért Putnokról már sötétben, indultam tovább Kelemérrre. A kék jelzés hol a műúton, hol mellette egy ösvényen haladt. Én a sötétben nem kísérleteztem az eltévedéssel és a hótaposással, ezért folyamatosan a műúton bandukoltam. Keleméren az éjszaka rohamosan közeledett, a világ lecsendesedett, a kompot is kikötötték már, bezzeg a kocsmá! – az még nyitva volt. (Petőfi után szabadon: Falu végén kurta kocsmá) Az igazolófüzetembe bepecsételtem az italbolt bélyegzőjét, s bár jócskán túljutottam már a napi adagomon, az örven kilométeren „ha már lúd, legyen kövér”, a sötét éjszakában caflattam tovább és tovább. Jól esett végre – „ami a csövön kifér” – haladás. A következő faluig 6,2 km-en keresztül ismét műút segítette a magányos vágta- mat. Mire beértem Zádorfalvára, egy lélek se volt már az utcákon. Szállást senkitől se remélhettem ezért, mint egy hajléktalan, a helyi buszmegállóban rendezkedtem be éjszakára. A buszmegálló az út felől teljesen nyitott volt, mint a buszmegállók általában. A szél szabadon garázdálkodott benne. Nem volt túl hideg (kb.: -5°C, -7°C), de az egy szál pehelyhálósákomban fáztam egy kicsit. A hűsleges főzőmből kifogyott a benzin, így elmaradt a meleg vacsora is.

A megtett táv: 59-61 km. Szint: kb.: 1080 m.

Napokig vártam a hozzám csatlakozni vágyó ismeretlen túratárs megérkezését, társulását hozzám, de nem jött el soha. Évekkel később tudtam meg Zolítól, hogy e napi teljesítményem riasztotta el egy kicsit, – nagyon.

Január 16.

Szomorú nap a mai. A nagy iram megbosszulta magát. A jobb térdem nagyon megfájdult. Alig tudom mozgatni.

Amit az éjszakai huszáros vágta- val megnyertem a réven, a helyi bolt nyitására várakozva, elvesztetem a vámon. Zádorfalvától csak 7.40-kor tudtam elindulni. A falu utáni erdős területen, végig taposni kellett a havat. Aggtelekre a tervezetthez képest, nagy késéssel érkeztem meg. Öröm az ürömben, hogy a helyi ÁFOR benzinkútnál jó minőségű „folttisztító” benzint sikerült vennem. Az NDK-s Juwel-benzin- főzőm leginkább a tiszta folttisztító vagy a patikai sebbenzint kedveli.

Aggtelek után, azt hittem, Jósvafőre soha se fogok beérni. Jósvafőt elhagyva a csodaszép Lófej- és a Ménes-völgyön keresztül Derenk romközségbe érkeztem. A települést 1717-től lengyelországi telepések lakták. A település és környékén a II. Világháború idején, medvevadász-rezervátumot szerettek volna létrehozni az országunk akkori nagy urai, ezért Horthy Miklós kormányzó úr 1943-ra kitelepítette a falu teljes lakosságát. A szellemfalut most egy lélek sem lakja. Néhány házikó áll még ugyan, de csak a régi iskola tetejét fedi cseréptető.

Ma nagyon keveset jutottam előre (kb.: 31 km), erősen fáj a lábam, ezért egy éjszakára, beköltöztem a mementóként megmaradt iskolaépületbe. Találtam egy szobát, amit úgy-ahogy a szélből meg tudtam óvni. Síbótomat bedugtam egy kilincslukba, az lett a kabátom fogasa. Találtam egy leszedett ablakkeretet, amiből kiállt egy hatalmas szög. Az lett a gyertyatartóm. Hála a tiszta benzinnel és a főzőmnek, gyorsan olvadt az összegyűjtött hó. Főztem belőle teát is, levest is.

Január 17.

Éjszaka nagyon hideg volt. Valószínűleg lecsúszhattam az izolieremről, mert reggelre átfázott az amúgy is fájós jobb térdem. Kézilabda nagyságúra dagadt. Befászlítam. A rugalmas pólya, hamar lecsúszott róla. Az átkötés szorosabb, kényelmetlenebb lett. Hamar levettem az egészet. Majd elmúlik! Egy darabig – Szád-várig nem kellett havat taposni. Szabó-pallag előtt, ismét kocsinyom segített. Szabó-pallag erdészház, úgy tűnik, hogy jó szálláshelyet biztosít a környék barlangjait kutató barlangászoknak. Remélem, eljutok valamikor a híres Vecsem-bükki-zsomboly alá, Magyarország legmélyebb barlangjába! A házikónál nem volt bélyegző. A háztól kérges havat kellett taposnom egészen Bódvaszilasig. Kellemetlen volt nagyon. Egészen hosszú szakaszon, a jégpáncél mindaddig megtartott, amíg a teljes súlyommal rá nem nehezedtem. Akkor beszakadt térdig alattam, minden lépésemnél. Nagy nehezen elhagytam az Aggteleki-hegységet, átsuhantam a Szalonna-hegység északi lábán és áttértem a Cserehátra. Bódvaszilastól Bódvárakóig műúton 4,5 km-t gyalogolhattam könnyedén. Bódvárakó szegény, de gyönyörű kicsiny falu. Aki szeretne még

Aggtelek

szép magyaros kerítésekkel, tornácokkal, gyönyörű ház-homlokzatokkal találkozni, az feltétlenül keresse fel! Sajnos az OKT elkerülte a Martonyi kolostorromot. A kék turistajelzés tekintetében, a valóság és a túrafüzet ezen a vidéken sem egyezett egymással. A Cserehátról nem volt térképem, a jelzésre és az OKT-s pecsételés füzetemre kellett hagyatkoznom. Az erdőben, végig taposnom kellett a kérges havat. A lassú, keserves cammogással, rohamosan fogyott az idő, az erőm. Gadnára már biztosan nem jutok el! Tornabarakonyban a templom mellett értem be. Balra fent találtam egy kis boltot. A boltban bélyegeztem egyet. Szerettem volna venni egy üveg „barna kólát”, ahogy a helybeliek nevezik a coca colát, de a pénzem is rohamosan fogyott, üdítőre már nem futotta. A tartalékolni kell a hazafelé tartó útra, vonatjegyre. Rakacaszendre a két falu közötti dimbes-dombos szántókon keresztül lehet eljutni. Szerencsére, találkoztam emberekkel, akik szintén Rakacaszendre igyekeztek, mint én. Délután, negyed ötre értem a

faluba. A sajtó lábam miatt, le kellett mondanom a további útról. Egy özvegyember és lánya, forralt borral és pirított kenyérral vendégelt meg. A túrafüzetem szerint, a szomszédjuk regisztrált szállásadó.

Becsengettem a szomszéd Barna Józsefné, Juli nénihez. Arra a kérdésemre, hogy szállásadó-e, széles mosoly volt a válasza.

– Igen, van szállás nálam. – mondta.

Gyorsan leszögeztem, hogy nekem viszont nincs már pénzem szállásra. A mosoly lefagyott az arcáról. A következő pillanatban azonban, még nagyobb mosoly jelent meg rajta. Szélesre tárta karjait.

– Nem baj fiam, gyere be hozzám, nekem ezt a jó Isten úgy is megfizeti. – szavalta Juli néni.

Egyedül egy hosszú parasztházban lakott. Középen konyha, kétoldalt egy-egy szoba. Csak a konyhát fűtötte, télen csak azt lakta. A szobákat becsukva tartotta. A konyhában két ágy volt, az egyiket nekem vetette meg éjszakára. Finom krumplicevel vendégelt meg, majd hamarosan „a tyúkokkal” nyugovóra térünk. Hosszú lesz az éjszaka, nagyot pihenhettek. Talán, jól tesz a lábamnak is.

Megtett táv: 28,5 – 33 km. A hőmérséklet kb.: -5°C

Hajnaltól, motoszkalásra ébredtem. Még sötét volt a konyhában, Juli néni nem kapcsolt villanyt. Ahogy kivettem a sötétben, Juli néni két térdre ereszkedve imádkozott. Talán az Úrtól tanult imát mondogatta, talán az olvasó, vagyis a szent rózsafüzér szerinti imádság az Üdvözlégy Máriát, hosszú órákon keresztül. Halkan mormolta, nem értettem ki a szavakat. Hét óra körül mozgolódni kezdtem, várt az Országos Kék-túra további szakasza. Bár nem vagyok katolikus, nagy tiszteletet éreztem az öreg néne odaadó hitéért. Megkérdeztem, hogy miért és kikért imádkozik ilyen kitartóan. Egy papírocskát vett elő és sorolni kezdte családjá tagjait, ismerőseit. Egyikért ezért imádkozott, a másikért azért. Én is jártam már templomban, protestánsok közé. Mi saját szavainkkal, egy mondattal, elrendeztük az egész családunkat, barátainkat, ismerőseinket. „Drága Uram, Te jól tudod, hogy kinek mi a baja, segíts rajtuk! Ámen.” Slussz. Talán mégsem a kimondott szavak fontosak? Juli nénitől most többet tanultam, mint az egyháztörténeti tankönyvekből.

Reggelit és némi útravalót adott, nagyon finom abált szalonnát. Étkezéseim végén, az lett a desszert.

Január 18.

A faluból kocsinyom vezetett fel a dombra, a térkép szerint HEGYRE, mégpedig a Kecse- HEGYRE! Sokáig mehettem az úton. Az erdő és az út egy hosszú dombon, a domb gerincén Dél-keleti irányban könnyen követhetően halad. Gdna előtt egy kis dombra, Nagyvölgy-feje (286 m), kell felkapaszkodni, onnan le a faluba. Abaújlak után a műút kanyarjától nem messze egy kb. 10 m magas kilátó toronyhoz visz a jelzés. Baktakék előtt a mezővédő erdsáv mellett halad a jel, be a faluba, a település turista szállójához. Szegény cigányházak között jutottam ki a faluból. Előbb egy mezőn át, patakon keresztül egy gémes kút mellett kell felmászni a sokadik dombocská tetejére. Itt a jelzés nagyon jó. Helyenként kérges havat kellett taposnom. Tiszta időben, Észak felé szép tájakat lehet látni. Méra felé, kb. fél úttól kocsinyom segített. Mérától könnyen jutottam el Hernádcécéig. Befagyott a Hernád, az átkelés nem okozott gondot. Az éjszakai szállásom Boldogkőváralján, a vasútállomás várójában lesz.

A jobb térdem úgy tűnik, feladta a velem folytatott harcát. Belátta, hogy hiába próbálkozik bojkottálni a túrát, mindenképpen velem kell jönnie, ki kell tartania Nagy-Milicig. Ezen a napon már leapadt, már kevésbé fáj, mint az előző napokon. Most a bal lábam lázadzik sorsa ellen.

A megtett táv: kb. 38 km. Hőmérséklet: kb. -5°C, -10°C.

Pengő-kő, Zemplén

Január 19.

Az éjszakai szállás nem volt a legjobb. Egész éjjel díszkivilágításban szóhattem álmaimat. Alváshoz a várótermi pad is keskenynek bizonyult. Folyton lecsúsztam róla. Óh, mennyi nyűg! Lám csak, ide vezet, a nyafogáshoz, ha az ember néha paplanos ágyban alhat!

Reggel a vasutas néni „ágyba” hozták nekem a forró feketekávét. Micsoda ajándék ez nekem, a bolond vándornak! Ezért már érdemes volt bolondozni! Mikor még normális voltam, ilyen élményben, sohasem volt részem.

Reggel 6.20-kor sikerült elindulnom. Múúton Arkáig jutottam. Sokáig kocsinyom gyorsított Mogyoróska felé. Egy kisebb szakaszon kellett csak havat taposnom. Az út a Malom-patak völgyében vezet. Mint a kerge zerge kellett a patakot hol ide-hol oda átugrálnom. Ismerem már ezt a részt, tudtam, hogy mire számíthatok. Mogyoróska előtt a jelzés „megszédült”. A faluban a jelzést sokáig törlik, már azt hittem, itt is megváltoztatták az útvonalat, de mégsem. Szerencsére ezt a vidéket jól ismertem és megszerettem, jelzés nélkül is eltaláltam Regécre. Kemény hótaposással jutottam el a Dorgói házhoz. A háztól széles kocsinyom segített tovább. Az itteni turistautakra az a jellemző, hogy széles, erdészeti utakon, nagyjából szintben halad, tekereg tovább. Elhaladtam az Istvánkúti erdészház előtt. Jó pár évvel ezelőtt, vadászoktól itt tanultam meg erős, kicsi tüzet rakni. Most a Debreceni Konzervgyár természetbarátai kezelik. Télen zárva. Bélyegzőt nem találtam, viszont örömmel láttam új fenyőfa csemeteket. Eszkála meglepett egy kicsit, a tempómat jobbnak gondoltam. Az itteni erdészház, inkább turista kulcsosháznak látszik. A bélyegző feje itt is hiányzott, mint István-kútnál. Eszkála után a kék négyzet megérkezéséig, ill. az elválásáig kocsinyom segített. Útközben egy tisztásról, szép kilátás nyílik déli irányba a Bodrog és Bodrogköz felé.

A tempóm ismét lelassult. A jobb térdem újra kezdi a sajnó fájdogálását. Már csak ötven kilométer van hátra a nagy túrából. Megbeszéltem vele, hogy ezt a kevés utat, már ki kell bírnia. Szállásom Makkoshotykán van. Nagy Károly nyugalmazott hentes és nagy erdőbarát (tehát ő is bolond...) adott éjszakai menedéket egy fűtetlen, használaton kívüli portás helyiségben.

A megtett táv: 38,2 – 40 km. Szint: kb.: 1200 m. A hőmérséklet: Kb.: -1°C, -6°C. Elindult a felmelegedés, ideje lesz a túrát befejezni!

Január 20.

Furcsa nap volt a mai. Éjszaka a ballábás bakancsom talpa, nem tanakodott azon, hogy leváljon-e, vagy sem, hanem reggelre kelve egyszerűen levált, lefagyott a bakancsom felső részéről. Nagyokat ásítózott magában. Rajtam nem fogsz ki! – gondoltam. Cipőfűzővel, leukoplaszt ragasztóval, „szakszerű cipész” beavatkozással oldottam meg a problémát. Viharverten indultam tovább, még a korahajnali órákban. Kocsinyomon haladhattam, Cirkáló-tanyáig nem volt gond. A tanyától legalább öt kilométeren keresztül, kemény, kérészes havat kellett taposnom. Várhegy után, szép szál „lábás” erdőben vezetett az út. Sátoraljaiújhelyre, ahol először hallottam hírt az Országos Kék-túrának, nem vitt be a kék jelzés. A Sátoros hegyeknél, Észak-nyugatról elkerüli a várost. Rudabányácska után, csak sejtettem, hogy merre kell tartanom. Széles kocsinyomon, a szénégetők völgyében kapaszkodtam Vágáshuta felé. Egy erdei vadetetőnél véget ért a jó út. Észak felé fordultam és a hegyek felé kiáltottam: – nem akarok már jeges kérészes havat törni, fagyos havat taposni! A Cseréptó-erdészház romokban hever. Nagyhuta felé a vágáshutai műúttól szép a Hollós-patak völgye. Mire kibogoztam magam a három huta sűrűjéből, alaposan

Füzéri vár, Zemplén

rám esteledett. Hogy esélyem legyen másnap elérni Nagy-Milic (893 m) csúcsán a Kék-túra végállomását, nem állhattam meg. Vágyálmaimban benne volt, hogy valahogy még ma elérjem Füzért. Nem veszélyes az út, a kisvasút mentén könnyedén lehet tartani a jelzést. Füzérkomlóig biztosan elérek. A Szuha-völgy sötétben is jól járható. Kár, hogy most éjszaka, alig látok belőle valamit, csak nagy falakat érzékelek magam körül. Nagybózsza előtt elvesztettem a jelzést, a Bózsvai sziklakaput viszont könnyedén megtaláltam. Már csak a kocsmá van hátra. Bélyegző a kocsmában!

Vasárnap, öreg este volt már. A hosszú, fárasztó nap végén, egy hónapos szakállal, átfagyva, zúzmarásan, leukoplasztal foltozott bakancscsal léptem be a falu kultúrszentélyébe. Az ajtóval szemben állt a kocsmáros pultja, balkézre asztalok. A belső asztaloknál iszogató emberek. Félhomály. Ajtó mellett állt egy üres asztal, hátizsákomat levettem, arra tettem le. A Kék-túra igazolófüzetemet elővettem, mint ilyenkor mindig, irány a kocsmáros bácsi! Füzet kinyit, egy újabb Kék-túra plectsni ügyesen a helyére kerül. Egy hang a távol homályból: – azt a füzetet én is látni akarom!

A követelőző hangon meglepődtem egy kicsit. Eddig senki sem akarta látni. Ha követelőzni tetszik, akkor maga se fogja látni – gondoltam.

– Ehhez a füzethez az elvtársnak, semmi köze! – válaszoltam a hangnak. „Szó bennszakadt, hang fennakadt, lehellet megszegik”, szavaim után a kocsmában mély csönd következett. Megvallom őszintén, hogy a győzelem kapujában, kicsit büszke voltam magamra és olyan jó lett volna, ha mások is tudomást szereznek arról, hogy most éppen minek lehetnek tanúik. Ezért ki szünetet tartva, már enyhébb hangnemen folytattam:

– De, ha a bácsi szépen kéri, szívesen megmutatom. – Nem kérte.

Mire elrendeztettem a dolgaimat, a gondolataim már ismét a hideg éjszakában kalandoztak. Indulni akartam kifelé az ajtón, mikor két rendőr lépet be rajta. Ha én most azonnal kilépek innen, akkor fölöslegesen magamra vonom a figyelmüket. Úgy tűnhet, mint ha menekülnék. Mivel nem volt miért menekülnöm, vártam még egy kicsit az indulással. A rendőrök körbejárták a helyiséget, az egyik, a nagydarab zászlós elvtárs megállt előttem.

Elkérte a Személyi Igazolványomat. Kezem ügyében volt már, hiszen sejtettem, hogy el fogja kérni. Áadtam neki. Nézegette, majd maga elé letette az asztalra, nem adta vissza nekem.

– Honnan jön maga? – kérdezte.

Íme hát, eljött a teli Kék-túráim közhírré tételének ideje, nosza rajta!

– Köszegről. – válaszoltam.

– Hazudik. – vágta nekem a rend őre.

– Honnan jön? – kérdezte ismét. Úgy látszik, ez nem tágit, gondoltam magamban.

– Köszegről. – válaszoltam ismét.

– Honnan jön? – tette fel a kérdését harmadszorra is.

– Köszegről. – válaszoltam határozottan, a lehető legrezenéstelenebb alabástrom arcot magamra erőltetve, hogy észre ne vehesse rajtam az álarc mögött rejtőzködő, „a főokos előtt vigyázban álló láthatatlan röhögést” (Sztevanovity Dusán után szabadon).

Úgy tűnt, hogy a rendőr megelégedte az egyhangú csevegést, felszólított, hogy rámoljam ki a kocsmasztalra a tarisznyám tartalmát. Ismét meglepődtem. Nem gondoltam a hőstetemet, ennyire alaposan idegeneknek bemutatni. Az is felmerült bennem, hogy van-e joga nyilvánosan erre utasítania engem? De ha már elindult ország-világ színpadán az ismeretterjesztő előadás, hát legyen! Túrafüzet elő, túranaplóm elő, fényképezőgépem elő! Oldaltáskámból, mindent kis-orakoztattam, szépen sorba. A rendőr belelapozott a Kék-túra füzetembe. Akkor már tele volt bélyegzéssel, vasutas dátumbélyegzésekkel, jegyzeteléssel, beírásokkal. Kicsit nézegette, nézegette, majd visszatette az asztalra. Felvette a naplóm, azt is el kezdte olvasgatni. A kocsmában mély csönd honolt. A rendőr olvasott. Kis idő múlva, megkérdezte:

– A napi hőmérsékleteket honnan vette?

– Fontos volt tudnom, hogy milyen idő van, mire számíthatok, ezért ahol lehetett, mindig megkérdeztem másoktól. – válaszoltam. Ahogy a füzetemmel végzett, rátért a Chinon CM4-es fényképezőgépre.

– Hát ez honnan van?

– Ez az én fényképezőgépem. Néhány éve vásároltam. – válaszoltam.

– Hazudik. – jelentette ki újra a biztos úr (elvtárs).

– Mutassa a gép papírjait!

–Nem tudom megmutatni azokat. Nem hordozom magammal.

Miután a tarisznyám tartalmával végeztünk, utasított arra, hogy rámoljam össze. Volt időm bőven, ráértem, szépen berámoltam a táskámba, ahogyan szoktam. Már azt hittem minden rendben, elnyerem a rendőr bizalmát, az előadásnak vége, mikor arra utasított, hogy most a hátizsákomat ürítsem ki. Valahol belül, már kezdtem egy kicsit mérges lenni a bácsira, de egy nagyszerű lehetőséget is láttam a helyzetben. Egy extrém túrát csináltam, extrém felszereléssel, extrém körülmények között. Ha így alakult, hát lássák mások is, hogy hogyan áll össze egy kemény túra túlélő felszereléssel!

Mindent kirámoltam az asztalra, ismét szépen egyenként, sorban. Minden felszerelési tárgyat bemutatam egy-egy mondat kíséretében.

– Ugye, a nagy terjedelem, a súllyal való spórolás miatt, sátrat nem vittem magammal, csak egy a két marokban elférő un. „biwakzsákot”. – Szép nagy, színpadias ívben emeltem ki a hátizsákból, azzal a kísérő szöveggel, hogy a túrán ez volt a sátram. Ekkor hallottam először fölhördülni a kocsmatársaságot. Úgy látszik, hogy figyelnek. Előkerült a foltisztító benzinem is. A rendőr egyből lecsapott rá,

– Ezt honnan szerezte?

– Aggteleken az ÁFOR kútnál vettem. – válaszoltam.

– Hazudik. – csattant ismét a rendőr szava. Úgy látszik, a lemezjátszón, elakadt a tű, gondoltam magamban. Már megint visszatértünk a tőmondatokhoz. Ekkor a kocsmapultról előlépet egy ember és így szólt a rendőrhöz.

– Zászlós elvtárs! Az aggteleki benzinkútnál lehet foltisztító benzint vásárolni.

– Magát ki kérdezte? – vont a kérdőre a rendőr. A benzinkérdés tisztázása után, ismét szép nagy ívben, következő útítársamat, a benzinfőzőmet emeltem az ünnepi magasba.

– Ez a tábori sparheltem. Ez nem fával, se nem szénnel, hanem benzinnel működik. Ebbe kellett a tiszta benzín. – folytattam tovább az előadásomat. Ismét elismerő morajlás hallatszott a söntés mélyéről. Ez így ment tovább, az utolsó felszerelési tárgyig.

Amikor már minden túrafelszerelésem szépen elrendezve az asztalon volt, a rendőr utasított, hogy rámoljak össze. Időm volt még bőven, már pihentem is eleget. Mindent, alapos gondossággal berámoltam a hűsleges hátizsákomba. Ha ez a készleges és alapos előadás nem hatotta meg a rend őret, akkor nem tudom mi lesz, mert én már nem tudok többet tenni az elvtárs olthatatlan tudásvágya kielégítése érdekében. Elkészültem, a hátizsák pántjait egymásutánjában, módszeresen meghúzogattam mindet. Indulásra készen vártam a további utasításokat és a Személyi Igazolványomat. Mert végtére is „Ő az igazi párom. Nélküle csak fél embernek érzem magam...” (Bródy János). Meglepetésemre kiküldött a kocsmából, utasított, hogy várjam meg az autójánál. Meglepődtem és egy kicsit megjijedtem. Hova akar ez vinni?

– Pálházára! – mondta. Erre a kijelentésére viszont nem mozdultam már el a helyemről. Ez már nem tréfa! Térkép elő! Nagybózsvához képest, merre található Pálháza? Kb.: 4-5 km, az útvonaltól keletre. Hogy megyek tovább majd Fűzér felé? Az állóvízbe követ dobtak, nagyot csobbant. Az emberem ismét kilépett a pult mellől.

– Miért viszi el ezt a turistát, – kérdezte?

– Láttuk ide megérkezni, az ön kérdéseire rendben megfelelt, utasításaira zokszó nélkül mindent kirámolt az asztalra. Miért viszi el a turistát?

– Igazolja magát! – förmedt a védőmre a rendőr. Az emberemet mindenki ismerte a faluban és itt a kocsmában. Hangosan, jól artikulálva diktálta be az adatait a kötelességtudó zászlós elvtársnak. Csonka Jánosnak hívták, jól megjegyeztem a nevét. Nem volt mit tennem, elindultam kifelé. Az ajtóban még visszafordultam. Megköszöntem Csonka Jánosnak, hogy a segítségemre sietett, reményemet hangoztattam, hogy ebből neki nem lesz bántódása. Bár már 85-öt írtunk, a kemény éveken már túl vagyunk, de nem lehet azt tudni. János még utánam küldött néhány szót: – hallottad, hogy hol lakom, ha elengednek, nálam szállásod lesz!

Kiléptem a nagy sötét éjszakába. Keresgélni kezdtem a jól ismert meseautót, a fehér színű Ladát vízszintes kék csikkal. Nem láttam még hasonlót sem, csak egy rozzant Trabantot. Kijött a rendőr s betuszkolt a Trabantba. Indított és meg sem állt ve-

lem Pálházaig. Ott, bementünk az őrsre. Elővett egy nagy könyvet. Személyi Igazolvánnyal a kezében, végigbogarászta a benne lévő névsort. Az én nevem nem szerepelt a többi név között. Visszaadta az igazolványomat. Útra bocsájtott azzal a felszólítással, hogy nem mehetek vissza Nagybózsvara. Kicsit még pimaszkodtam az elvtárrsal:

– Azt hittem szállást fog adni nekem!

– Itt csak az arra jogosultak tartózkodhatnak. – mondta.

– A nagy izgalomra való tekintettel, legalább adhatna egy teát. – feszítettem tovább a húrt.

– Ez nem kocsma! – válaszolt ingerülten.

Illendően elköszöntem az új ismerősömtől, majd nyakamba szedtem lábaimat és elindultam gyalogolásból repetázni vissza Nagybózsvara! A nagy csillagszórós éjszakában nem bántam volna, ha jön egy autó és elvinne Bózsvara. Egész OKT-s túrámon nem sumákoztam, most megengedhetnék magamnak egy kis kocsikázást. Kívánságom parancs. Valaki meghallhatta, mert egy gyönyörű 10-20 éves Moszkvics furgont küldött felém. Intésemre a kocsi megállt, a sofőr készségesen felvett. Éppen indultunk volna, mikor egy szembe jövő autó iszonyú túlkölésbe kezdett.

– A turista a miénk, a turista a miénk! – nem engedett elindulni.

Csonka János jött értem egy másik Trabanttal. Mivel ő ma már nem vezethetett autót, hazament, felkeltette a feleségét. És mivel a két kicsi gyermeküket sem hagyhatták magukra, azokat is beültették a kocsijukba, úgy jöttek elé. János nagyon dühös lett a rendőrrre. Dúl-fúlt mérgében. Azt akarta, hogy menjünk vissza a kocsmába, lássák a többiek is, hogy „szabadlábon” vagyok, nincs semmi vaj a fülem mögött. Rehabilitálódjak. Kedves felesége Katalin és én is elleneztem a dolgot, így egyenesen hozzájuk hajtottunk. Vacsorát adott, megfürödhettem és náluk éjszakázhattam. János később megjegyezte: tetszett neki, hogyan csináltam bohócot a rendőrből. Szerintem, a rendőr csinált magából bohócot. Végül is, az előadás jó véget ért.

A megtett táv: kb.: 30,5 – 34 km. A szint: kb.: 970 m. A hőmérséklet: kb.: -5°C, -10°C.

János biztos volt abban, hogy ezt a sztorit valahol, valamikor meg fogom írni. Kérte, hogy minél

előbb! Kell, hogy megtudják mások is, hogy hogyan viselkedett a rendőr. Ezt a beszámolót megírtam. Remélem, sok év után végre napvilágot lát. Ha ez az írás fontos számomra, akkor Csonka János emberséges viselkedését (és Barna Józsefné-Juli néni vendégszeretetét, a tőle tanultakat) megköszönni fontos nekem. Többször jártam már Nagybózsván. Ő, valahol Sátoraljaújhelyen osztályvezetőként, egy nagyobb cégnél dolgozott. Úgy alakult az élete, hogy beköltözött a városba. Nem jutottam el addig, hogy ott a nagyváros sűrűjében megkeressem. Legutóbb, amikor Nagybózsván jártam, ismét érdeklődtem utána. Azt mesélték róla, hogy Sátoraljaújhelyről is elköltözött már, felköltözött az égbé.

Befejező túranap, január 21.

Ez az utolsó napom, ha egy hónapon belül az OKT 1083 kilométer hosszú útvonalát, egy hónapon belül, teljesíteni akarom. Hátra maradt még 17,1 km. Jó lett volna még kevesebb távot – lehetőleg semmit, az utolsó napra hagyni, de így is valószínű, hogy sikerülni fog a vállalkozásom.

Reggel virradatkor újra úton voltam. Tsz úton előbb Nyíribe, majd Füzérkomlóra mentem. A jel a pusztában a Nyíri-patak mellett halad, a régi kisvasút mentén. Az 1970-es évek második felében, még utaztam azon a kisvasúton, melynek már csak nyomai látszanak. Füzérkomlósról Füzérre szekérúton jutottam el. Füzéren a nagy hátizsákomat a postán hagytam. A hegyet megjárni, elegendő lesz már a kis tarisznyám. A füzéri romos várat keletről kerültem meg. Tisztás és irány az erdő! Őr és Magas-hegy között csodálatos a nyereg. A Csataréti erdészház most üresen áll. Az elmúlt nyáron, gyerekekkel túrázgtam itt. Óriási zuhiban, alaposan eláztunk. Akkor egy diáklány kakukkfű teát főzött nekünk. Azóta szeretem a kakukkfű teát.

Fiatalos erdőben emelkedik az út a Nagy-Milic (893 m) tetejére. A déli és a délkeleti gerincek a csúcson összeérnek. Csodaszép mindegyik. Az egy hónapos utam itt, a Kék-túra keleti szegletében, sikeresen véget ért. Már csak László-tanyáig kell leereszkednem és onnan haza. A Károlyi László egykori vadásztanyája, jelenleg SZOT-üdülő. Rockenbauer Pál kesergett az állapota miatt eleget. A még pusztu-

ló állapotában is gyönyörű vadászkastély recepcióján megkaptam az utolsó Kék-túra bélyegzőmet és elindultam hazafelé.

Az elmúlt év utolsó napján, Bodajkhoz közeledve alkonyodott már. Lovas szánkón vidám társaság elő szilveszteri hangulatban siklott felém. Ó de szerettem volna közéjük vegyülni, melléjük felülni a szánkóra és élvezni a könnyed száguldást a behavazott mezőkön és az erdőben! Invitáltak is, hogy szálljak fel, levisznek Bodajkra. Én, balga nemet mondtam, hiszen egy lépést sem akartam csalni a Kék-túrából.

Most, amint kiléptem a Károlyi László vadászkastélyból, mint ha megrendeltem volna az égiektől, egy lovas szánkó állt a bejáratnál. Két csodálatos paripa (gebe) volt a szán elé fogva. Egy szűkszavú, morcos öregember volt a gazdája. Kérdeztem, hogy merre, merre visz az útja és felvenne-e, mint potyautast. Fűzérre igyekezett egy kis kitérővel. Természetvédelmi területekre szarvasoknak, őzikeknek visz téli eleséget. Ha ráérek, mehetek vele szarvasokat etetni. Ráértem. Hát, persze, hogy ráértem. A vadetetőket jól megraktuk szénával. Néhány szarvast is láthattunk negyven-ötven méter távolságból. Befejezésképpen, fantasztikus ajándék volt ez nekem a jó Istentől.

Potyautas voltam a lovasszánon

Január 22-én első dolgaim egyike az volt, hogy tájékoztassam Hegedős Mihályt, a Turista Magazin akkori főszerkesztőjét arról, hogy a vállalt túrát sikeresen teljesítettem, és szívesen megosztanám élményeimet a magazin olvasóival. Úgy éreztem, hogy a Kinizsi 100-as és a Mátra-berc teljesítménytúrának elindításával, egy sportosabb természetjáró túrázás indult el az országunkban is, amibe kedvcsinálóként, ez az egy hónapos túra is belefér. Sokan érdeklődéssel, örömmel fogadnák. Hegedős Mihály elvtárs szó szerint ezt válaszolta: „Szerkesztőségünkhöz intézett levelét megkaptuk, köszönjük. A jelzett útról szóló cikkére pillanatnyilag nem tartunk igényt.” Az én túrámról csak kevesen hallottak, szereztek tudomást. Nem vágott földhöz Hegedős levele, mert olyanoktól kaptam elismerő szavakat, gratulációkat, akiket nagy tisztelet övezett, akiket én is nagyon szerettem, tiszteltem. Azt sajnáltam, hogy jöttek utánam mások is. Volt olyan sportember, aki később három hét alatt teljesítette a több mint 1000 kilométeres távot. Csak hallomásból tudok róla, bizonyosat a mai napig semmit.

Budapest, 1985. január 21/ 2013. január 10.

Mályi József, MKE

Nagy-Milic a végállomás

Juhász Gábor

Régóta gondolkodom azon, hogy a Kárpáti Lapokban be kellene mutatnunk egy-egy tagtársunkat, mert rengeteg érdekes, értékes ember vesz minket körül, akikről alig tudunk valamit. A felszínt súrolva nem is sejtjük, mi lappang a mélyben. A bemutatást Juhász Gáborral folytatom.

Általában nem szeretem a teljesítménytúrákat. Volt néhány kivétel, amire szívesen el-eljárógattam és volt egy, aminek szervezésében és lebonyolításában kimondottan nagy-nagy örömmel vettem részt. A Gömör-Tolnai karsztvidéket barangolta be magyarországi és szlovákiai csodaszép részekben Aggtelekről indulva és oda visszaérkezve egy nagy, 56 kilométeres kört leírva. Ez a túra először Bánhidi Attila szervezésében Berzeviczy Gergely teljesítménytúra névre hallgatott, majd Vámos Laci szervezésében Karsztvidék teljesítménytúráként szerepelt. A 2001-ben utoljára megrendezett Karsztvidék túránkon találkozhattunk először Juhász Gáborral. Feltűnő jelenség volt már akkor is.

Míg mindenki arra törekedett, hogy a lehető legkisebb hátizsákkal teljesítse a távot, Gábor, mint egy büneiért vezeklő jezsuita, egy hatalmas hátizsák alatt görnyedezve rótt a kilométereket. A célban, minden elkövetett bűnéért, általunk feloldozást nyert. Megállapítottuk róla, hogy Gábor olyan „bolond”, hogy már közénk való. A következő évben ő is, mint a Magyarországi Kárpát Egyesület tagja, részt vett az egyesület szokásos nagy nyári rendezvénysorozatán, a Radnai táborunkban.

Találkozásom Gáborral

A Magyarországi Kárpát Egyesület meghirdetett túrái nyilvánosak. A jelentkezőket a túravezetőnek, ha tetszik, ha nem, el kell fogadnia. Bár, nem illik, én a Radnai-havasok több naposra tervezett gerincvándorló túrájára jelentkezők egyikével kivételt tettem. Határozottan elutasítottam, lebeszéltem az útról. Gábor tanúja volt a vitának, botrányosnak ítélte a dolgot, és talán ellenem demonstrálva, sátortartásának fogadta a hatalmas öntudattal rendelkező, általam kikoszorózott tagot. Lelked rajta – gondoltam. Megvallom, hogy azzal a bizonyos túratárral a túrán, semmi gondom nem volt. De estefelé, táborállításkor, míg a társaság java része már rég túl volt a vacsoráján, Gábor és kegyeltje még mindig a sátorhely kiválasztásánál tartott.

Sehogyan se tudtak megegyezni Gábor nagy türelemmel hordozta keresztjét.

Azóta eltelt jó néhány túrákban gazdag esztendő. Gábor társaságában sok-sok közös túrán ismerkedtem a környező világunk – a Kárpátok millió csodájával. Volt egy emlékezetes téli Fátra túránk. Szinte mellünkig ért a hó. Az ötfős társaságnak férfi tagjai (volt egy hölgy is), illedelmesen maguk elé engedtek minket, Gábort és engem. Mi ketten, felváltva túrtuk a havat hegynek fel, hegyről le. A nap vége felé, én is megtanultam az illemt. Tartósan magam elé engedtem a nálamnál tíz évvel idősebb Juhász urat. Már csak Gábor túrta előtünk a havat rendületlenül, mint egy ratrak.

2003-ban részt vett Vámos Laci által szervezte MKE nyári tátrai táborában. Az egyik túranap végén, hármásban indultunk le (Juhász Gábor, Takács Zsolt és én) Sziléziai háztól Ótátrafüredre. A nehézségen, illetve-billegetve mozgó (mozgássérült) Zsoltit nyakon ragadva segítette a keskeny ösvényen lefelé. Végig diskuráltak egymással. Gábor olyan humorral teregette a társát, hogy jobbnak láttam egy szót se szólni, nehogy elveszítsék akár csak egy poént is. Nagy élvezettel hallgattam a beszélgetésüket. A mai napig emlékszem a hangulatára. Többször volt alkalmam közös túrákon, utazásainkon sok órát eltölteni Gáborral. Mindig nagy élvezettel hallgattam az egyszerű, de bájosan kedves, humoros előadásait, történeteit.

Gábor idén, mint aktív nyugdíjas, egy hatalmas szülő kerékpár körtúrára készül Magyarország határától Törökország legkeletibb csücskéig. A terveit szeretném megismertetni a Kárpáti Lapok olvasóival, hogy együtt szurkolhassunk Gábornak és kívánjuk, hogy sikeres legyen a hosszú, nehéz útja! Ezért felkerestem őt az újpesti otthonában, a kilencedik emeleti, általa szépen felújított panellakásában.

Feleségével együtt nagy örömmel fogadott. A konyhában közel rubin teához, sok finom falathoz, kápos pogácsához, tiszta fehér papírlapot terítettem az asztalra. A fehér tiszta lap, tiszteletet parancsol. Az

első mondatok általában nehezen indulnak el. Nem így Gábornál! Akinek gazdag a turista múltja, annak van miről beszélnie. A Magyarországi Kárpát Egyesület tagjaként többször járt a Magas-Tátrában, Vámos Laciékkel túrázott Dolomitokban, a Mount-Blanc-csoportban, másodszori kísérletre sikerült feljutnia a Mount-Blanc 4807 m magas főcsúcsára. Vámos Laci, minden idők legsikeresebb magyar Kaukázus-hegymászó expedícióján, Gábornak is sikerült megmásznia az 5642 m méter magas Elbruszt, Európa legmagasabb csúcsát. 2011-ben eljutott a Pamirba is. A nagyon magas hegyekben a „lenni, vagy nem lenni”, menni, vagy nem menni, hűsbavágó kérdések lettek számára.

Hömpölyög, árad, ömlik a szó. Vehemensen belecaptunk a csillagászati földrajz tudományába, annak is a kellős közepébe. Gáborral egymás szavába vágunk. A kedves felesége mosolyogva hallgat minket a sarokban. Gábor, aki mindig a két kezével kereszte a kenyerét, nagy lendülettel kezdi mesélni, hogy valamikor nagyon régen, Krisztus urunk előtt a III. század végén a görög Eratoszthenész (i.e. 276–194) miként mérte meg, számította ki a Föld területét délkör mentén Alexandria és a Nílus menti Syene városa között. Eratoszthenész eléggé pontos, valamivel kevesebb, mint 40.000 km körüli eredményt kapott. A görögök ekkor már biztosan tudták, hogy a Föld nem „lapos”, hanem inkább „gömbölyű”. Arisztarkhosz (i.e. 320–250) révén már azt is tudták, hogy a Föld a nagyobb testű Nap körül forog. Érdekes, hogy 1800-1900 évvel később, az egyház még a geocentrikus világméretet dogmatizálta, ezért az egyházi inkvizíció a heliocentrikus világméretet hirdető Giordano Brunót eretnokséggel vádolta meg és 1600-ban máglyahalálra ítélte. Galileo Galileinek (1569 – 1642) több esze volt. Ő is a heliocentrikus világméret híve volt, a kor bírái őt is perbe fogták, de ő az ítélezést inkább a jövő bírásra bízta, amikor az ember többet fog tudni az őt körülölelő világról. „És mégis billeg a Föld!”

A nagy magasságokból szálljunk le a földre – tanácsoltam Gábornak. Beszélgessünk inkább a terveidről! A felesége el. Térképek és útikönyvek elől. A térképek, mint a „turista legjobb barátai” pimasz teremtmények. Az asztalon minden helyet elfoglaltak.

Kiterítve Gábor 2013-as hatalmas útitervei. Budapest – Isztambul 1200 km. Isztambul – Van-tó, Törökország legkeletibb csücske, ahova Gábor szeretne eljutni, az még további 1600 kilométer. Egy irányba! És még vissza is kellene kerekézni! Ha jól számolom, összesen legalább 5600 km. Erre a nagy útra Gábor két és fél hónapot tervez. Április közepén indul. Vonattal Szegedig, Szegedtől már kerékpárral Románián, Bulgárián, esetleg Görögországon keresztül Törökországba lépne. Végigkerekézne egész Törökország déli részén. Szíriában véres polgárháború dúl, Irakban, Iránban instabil a helyzet. A Közel-keleti háborúk miatt a magyar külügy óvatosságra inti a Törökország dél-keleti szegletébe utazni szándékozó turistákat. Gábor úgy akar minél több Világörökségébe felvett nevezetességet felkeresni, hogy az a legkisebb veszéllyel se járjon, mégis a lehető legközelebb kerüljön a török déli határvidékhez. Kivétel lenne Divriği nagy-mecset és kórház felkeresése, mert az Törökország keleti részének kellős közepén található, biztonságos vidéken. Gábor lelkesen sorolja, mi mindent szeretne látni, mely vidékekre szeretne eljutni, mely több ezer éves múltra visszatekintő városokat, kolostorokat szeretne meglátogatni. Nekem Törökországból ez idáig csak annyi ismeretem volt, hogy az egykor virágzásnak indult Magyarország 150 évre a nagy ozmán birodalom leigázott adófizetője lett. Keserves évszázadaink jó tollú íróink, költőink szomorú szép versekben örökítették meg.

„Serbet, füge pálma, sok déli gyümölcs,
Mit csak terem a nagy szultán birodalma...”

(Arany János: Szondi két apródja)

és

„Hányszor zengett ajkain
Ozmán vad népének
Vert hadunk csonthalmain
Győzedelmi ének!...

Kínzó rabság könnye hull,
Árvánk hő szeméből”

(Kölcsey Ferenc: Himnusz)

Százötven év alatt, annyira „megszerettük” egymást, hogy a Habsburgok (labancok) elől menekülő Zrínyi Ilona, majd fia II. Rákóczi Ferenc, később

Bem és Kossuth Lajos is a törököknél keresett és talált menedéket. A világ minden táján a déli órákban megkonduló harangszó is a történelmi közös múltunkra emlékeztet. Egy olyan csatára, amiben mi magyarok jól elnásángoltuk a túlerőben lévő törököket.

Többször hallottam már Mustafa Kemal Atatürk-ről. Amint Gábor említette, már ismerősként fogadtam, de az igazat megvallva nem tudtam volna megmondani, mit gondolnék róla: hideg, vagy meleg. A törökök az Első Világháborút lezáró „békeszerződést” nem fogadták el. Atatürk és más török tábornokok vezetésével kiverték az országukból az idegen angol, olasz, görög és francia csapatokat. A törökök a mai napig nemzeti hősként tisztelik a tábornok Mustafa Kemal Atatürk-öt. (Milyen jó lett volna, ha 1920-ban nekünk is lett volna egy Mustafa Kemal Atatürk-ünk és felfegyverzett katonaságunk... Talán háborúznunk se kellett volna senkivel, ha erősnek lát minket a környező rabló világ. Persze a történelemtudomány nem ismeri a HA szócskát.) Gábor meséli, hogy néhány török szóval és Atatürk említésével könnyen utat találhat az idegen a törökök szívéhez. Azonban vigyázni kell a muszlim szokásokra! Illetlenül sehol sem szabad viselkedni. Jó lesz idejekorán tanulmányozni a helyi viselkedési kódexet, mert pillanatok alatt kellemetlen helyzetben találhatja magát az idegen ember!

„Még nem is meséltem a felemás szemű macskákról.” – folytatja lelkesen Gábor.

Törökországban három természetes módon kialakult macskafajta van. A Van-tónál, Törökország Dél-keleti részében, az Ararát-hegység lábánál. Ha sikerül lefotóznom néhányat, Vámos Lacinak biztosan örömet szerzek vele. Azt, hogy hozzak is belőlük néhányat, nem ígérhetem. Szeretnék ellá-

togatni a „sárgabarackos” részre. Gábor említett egy több ezer éves keresztény örmény templomot, amit szintén szeretne felkeresni. A szegény örménység történelme legalább olyan szomorú, mint a magyaroké, vagy a zsidóké. Még az is lehet, hogy még szomorúbb. Az Ararát hegység és környéke az ókori civilizációk egyik ősi fészke. Az európai turisták ámulattal bókálhatnak az Ararát lejtőin osztozkodó történelmi országokban, városokban. A túra a környéken dúló háborúk és a számunkra ismeretlen állatkák, bogarak, atkák, fertőzések miatt nem vesélytelen. Nyáron Törökország középső részén nagyon kevés a csapadék. A vízvétel is eléggé nehézkes.

Kedves Gábor! Magam nevében, és azt hiszem, hogy az egyesület tagsága nevében, balesetmentes utat kívánok neked! Kívánjuk, hogy mindazokat a nevezetésegeket sikerüljön meglátogatnod, amiket eltervezté! Biztos vagyok abban, hogy a vendégszeretetükről híres törököktől szép élményekkel meggazdagodva térhatsz haza. Úgy írjad a naplódát, hogy hazatérve másoknak is kedvet csinálhass Törökország, Kis-Ázsia millió csodáinak né-melyikének meglátogatására.

Mályi József, MKE

Juhász Gábor 2013. 04. 17-én „világgá ment”.
Elköszöntünk tőle, de visszavárjuk!

Széchenyi Zsigmond emléktúrák

Sárpentele

A Hargitán megtörtént koszorúzások után, következtek a tavaszi kerékpáros tekerések. Az időrendiséghez tartva magunkat, először a Fejér megyei Sárpentelet tettük célba, ugyanis ott nevelkedett „Zsigmond úrfi”.

Széchenyi Zsigmond emlékköve

A modern elővárosi vonatkozás után, Székesfehérváron ültünk nyeregbe. A város délnyugati határában, hamar elértük a kastélyparkot, amely ma kedvelt szabadidő hely. A nagy focipálya – táborozóhely, az egykori épületegyüttes udvara volt, melynek sarkában megtaláltuk a méter magas emlékkövet. Rövid mondókám után, elhelyeztük az MKE szakosztályi koszorúját. Ezután átgurultunk a közeli falu templomához, melynek kertjében tiszteletünket tettük Zsigmond gróf szülei

és nagyszülei sírjainál. Ha már ott voltunk, felidéztek a grófi család életét is. Ha nem is lóháton, vagy kocsin, de áttekertünk a szomszédokhoz Nádasdladányba. Bizony nagy húúú hallatszott, mikor bekanyarodva a

kastélykertbe megláttuk a csodaszép, tornyos-bástyás kiskastélyt. A fotózások, és az ebéd után, éltünk a lehetőséggel és vezetővel végignéztük a szobákat. Késő délután indultunk vissza, Fehérváron keresztül tekeregve, majd a Velencei-tó partján gyönyörködve a naplementében, Agárdon ültünk vonatra.

Vértes

A második tavaszi bicajozásra mindössze hármásban jöttünk össze a Déli-pályaudvaron. Az előzőhöz hasonlóan Székesfehérvárig vonatoztunk. Onnan a Vértest tettük célba. A terv: a Móri-árokban való tekerés Bodajkig, onnan fel Csókakőn át a fennsíkra, majd visszagurulás Zámolyon keresztül Fehérvárra. Tehát Fehérváron nyeregbe ülve északnak vettük az irányt. Egy rövid zápor elől behúzódtunk az előző úton már megismert

A történelmi jelentőségű Nádasdy-kastély

Italvár nevezetű egységhez. Szép kertvárosi részen, az utunkat pipacsos árkok szegélyezték.

Első látnivalónk Iszkaszentgyörgyön az Amadé-Bajzáth-Pappenheim kastély volt, ma általános iskola.

Közelmúltbeli nevezetessége, hogy 1944-ben itt működött a finn nagykövetség. Miután körbenéztünk, körbefényképeztük az épületet, nagy lakomát tartottunk a park egy rönkasztalán.

Következő látnivaló Fehérvárcsurgón a Károlyi kastély volt. Meglepetésünkre virágvásárt tartottak a parkban. Először nem is az kötötte le figyelmünket, hanem a bejárati szegletben kiállított kecskeméti Mercedesek. Évike bele is ugrott a vajszínű bőrülésbe. A bicajokat fedett helyre parkoltuk, felváltva bejártuk a vásárt, a kastély egy részét. A felhőszakadás szerencsére nem út közben kapott el minket. Indulás előtt még fagyiztunk is.

A zivatar következő hulláma a szomszédos Bodajkon ért el minket. Épp be tudtunk parkolni a Fenyő büfé eresze alá. A hangulatos kis egység, az OKT pecsételő helye. Egy ideig tartóztatott mindenkit az eső, majd nekiiramodtunk a Csókakő

haladásunkat. A másfél kilométeren áttoltuk a bicajokat a völgyben. Az erdészeti útra kiérve, nyeregbe ülve, közeledtünk utunk célja felé: a Széchenyi vadászházhoz. Csepergő esőben érkeztünk. A ház előtti filagória alatt, a helyi vadászársaság emberei fogadtak minket. Bemutatkozásunk után baráti hangulat alakult ki. A maradék ennivalónkat kipótolták egy szál enyhén csípős vadhús kolbással, hozzá fűcsőt is adtak.

Károlyi-kastély

Pózolás a csókakői várban

emelkedőjének. Benéztünk a kis várba, egy MKE molinós csoportképet is készítettünk. Azután következett a kérdéses útszakasz a Vértes fennsíkra. A tervezéskor bíztam benne, hogy használható lesz az OKT útvonal. A keresztbe dőlt két fa és a vízmosás kissé megnehezítette

Hamarosan elállt az eső, és a nap sugara megvilágította a ház előtti emlékkövet. Alig olvasható, német nyelvű felirat, egy vadászkutyanak állít emléket, mely a gróf életét mentette meg. Hogyan, azt nem sikerült megtudnunk...

Búcsúzás után, élvezetes 10 km gurulás következett az erdészeti aszfalt úton.

Zámolyban pillanatra megálltunk Csoóri Sándor és Csanádi Imre szülőháza előtt, majd még 10 km gurulás Fehérvárra. Épp sötétedésre értünk az állomáshoz. Komfortosan betoltuk a bicajokat az első vágányon indulásra kész szerelvénybe. Szokásosan jó hangulatban utaztunk haza.

Stauróczky Tamás, MKE

Bakony

Széchenyi Zsigmond születésének 115. évfordulója alkalmából az MKE Túrakerékpáros osztálya 2013. júliusában a Bakonyba látogatott.

A túra útvonala szombaton: Hárskút – Ráktanya – Bakonybél – Táborhely-hegy: koszorúzás, Hubertlak – Bakonyi-Gyilkos-tó (Ketten feltekertek a Körishegyre is) – Hárskút

A túra útvonala vasárnap: Hárskút – Herend – Szentgál – Kab-hegy – Bánd/Essegvár – Márkó – Hárskút

V. EKE-napi és EKE-várkulcs átadási ünnepség, Várfalva

Az egykori Aranyosszéken emlékezetes körülmények között került sor a régen álmodott EKE központ, az EKE-vár átadására.

2013. május 10-12-re, az EKE születésnapjára meghívót kaptunk az EKE vezetésétől. Testvérszervezetünk ezen a napon avatta fel új központját. Az „EKE-vár” névre keresztelt létesítményről tavaly tavasszal született meg a döntés, és egy évvel később, az V. EKE-napon már egy olyan rendbe hozott, jól átgondolt módon kialakított ingatlan kulcsát vehették az egyesület legfiatalabb generációjának képviselői meghatódott elődeiktől, amely már most is kitűnően alkalmas tanácsozások, oktatási- és kulturális rendezvények megtartására, és persze táborozásra is.

Az átadási ünnepségen Dezső László országos elnök köszöntötte a megjelenteket, majd a beszédek, ismeretők (köztük a magyar kormány nevében Dr. Latorcai Csaba, nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár üdvözlétének, méltatásának

felolvasása) után tánc, multság, eszem-iszom, majd téglajegy- és pálinka aukció következett. Az aukció kemény „csatákat” hozott. Ennek és a megvásárolt téglajegyek utáni keresletnek is köszönhetően újabb jelentős összegekkel bővült a kassza, ami az EKE-vár fejlesztésével, csinosításával kapcsolatos számtalan elgondolás megvalósítását hivatott szolgálni.

A program az ünneplés mellett stílusosan magába foglalta az EKE-várnak otthont adó településeggyüttes Várfalva és Aranyosrákos szépítéséhez való hozzájárulást is.

Az ünnepségre érkezett EKE tagok, vendégek facsemete sort ültettek az iskola udvarán és kalákában végigjárva az Aranyosrákos-patak medrét, megtisztították azt a tavaszi áradások után összegyűlt szennyeződésektől.

Kalmár Béla, MKE

Medvehagyma-túra a Burok-völgyben

A vásárcsarnokban nézelődve rábukkantam egy gyógynövény kivonatokat áruló alkalmi standra. Megfogok egy üvegcset, medvehagyma-tinktúra van benne. Nézek nagy meredt szemekkel és kérdezem az eladót, mire jó. Kezembe nyom egy ismertetőt és mondja a lényegét.

Többek között említette, a Burok-völgyben – az országban egyetlen helyen – erősen fokhagyma illatú medvehagyma terem, köszönhetően a terület sajátos klímájának. Egyébként természetvédelmi terület és turistaúton bejárható. Ekkor megszületett bennem az elhatározás, medvehagyma növekedés idején, túrázni fogok ezen a számomra ismeretlen vidéken.

Mivel fogalmam sem volt a területről, megnéztem a „tudós könyveket”. Ez esetben a Wikipédia szabad lexikon lapoztam fel az internet segítségével, amelyből idézek.

A Burok-völgy Magyarország egy igen érdekes, ritka természeti jelenségeket mutató természetvédelmi területe. Környezetétől eltérő klímája, viszonylagos elszigeteltsége, botanikai és zoológiai érdekességek kincsestárává tesz. Fejér és Veszprém megye határánál a Keleti-Bakonyban, a Tési-fensík közepén található. A mintegy 12 km-es főága Királyszállástól Bakonykúti községig terjed. Számos mellékvölgyeivel több, mint 25 km-t tesz ki az 50-90 méter mély, sok helyen függőlegesen meredek sziklafalakkal határolt, vízfolyás nélküli szurdok. A völgy-fő és a végpont szintkülönbsége kb. 200 m. Évszázadokon át királyi vadászterület volt.

Na, kellően felcsigázva az érdeklődésemet, egy viszonylag könnyű útvonalat kijelöltem a térképen: ami a völgy Királyszállás felőli bejárata és az Iker-barlang közötti szakaszt jelentette. A tájjal ismerkedő séta távolsága egy irányba 5,4 km, szintemelkedése pedig 200 m. Természetesen a medvehagyma-legelés mellett, a barlangok – a Mátyás király és az Iker-barlang – meglátogatása is a program része volt. A tervezett ezzel bele is került a Kárpát Egyesület Eger éves programfüzetébe.

A túranap 2013. április 20. szombat

Először azt hittem, egyedül fogom végigjárni a kigondolt útvonalat. Azonban a túra reggelére a Budapestről induló gépkocsimba felajánlott szabad helyek elfogytak. Távol lakó barátaim is jelezték érkezésüket, így tízen találkoztunk a megjelölt királyszállási parkolóban.

Az országúton gyorsabban tudtam haladni a tervezettnél, emiatt egy órával korábban értünk a találkahelyre. Kihasználva a lehetőséget, elkocsiztunk a közeli Tés faluban lévő nevezetességekhez. Kívül-belül megnéztük az „élénk bakonyi szeleket befogó” szélmalomokat, amelyek ma is működőképes ipartörténeti emlékek. Körbejártuk az előző nap ekevasat javító kovácsműhelyt, ill. múzeumot. Vass András túratársunk felismerve a kiállított darabokat, hosszasan mondogatta azok gyakorlati használatát. Mi meg csak csodálkoztunk az elmés szerkezeteken, tisztelve az egyszerű népek leleményességét és tudását.

Gyalogtúránk a K+ és P+ elágazás P+ iránya felé vette kezdetét. Hamarosan elértük a Honvédelmi Minisztérium által állíttatott Kelet-Bakony bemutatórendszer Burok-völgy ismertető táblát. Az alábbi felirat olvasható:

A Bakony a Magyar-középhegység délnyugati, utolsó tagja. Kialakulásában a többször változó mélységű édes és sós vizű tengerek, valamint a földkéreg-mozgások játszottak szerepet. A hegységnek a veszprém-zirc-veszprémvarsányi törésvonalától keletre eső részét Palotai-Bakonyoknak vagy Keleti-Bakonyoknak nevezik.

A Burok-völgyi őserdő helyi jelentőségű természetvédelmi terület. A félkör alakú völgy Királyszállástól Bakonykútig húzódik, közel 10 km hosszan. Szintkülönbsége 210m, átlagos mélysége 50-90 m. Nehezen járható, sok akadállyal tűzdelt útvonal. A szabdalt nehézség megóvta a völgy élővilágát, a különleges klíma pedig számos ritka növény (kosborok, páfrányok) és állatfaj (parlagi sas, vadmacska) létét biztosítja.

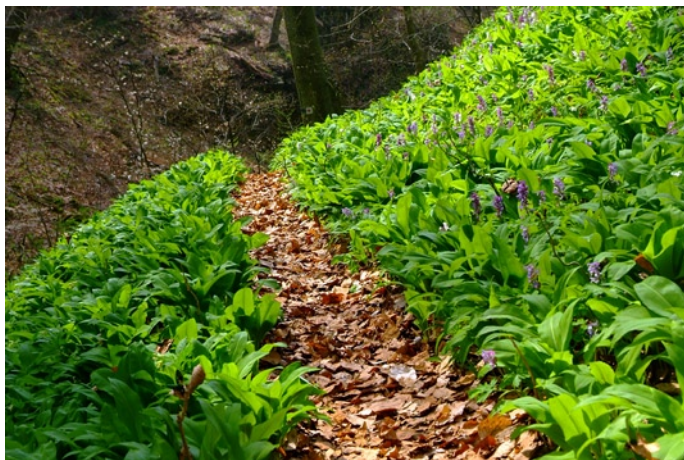
A völgy igazi ritkasága a Magyarországon talán egyedülálló őserdő jelleg, ahol a természetes állapotok fellelhetők. A turistáit lefelé halad völgyben. Elérve az

aszfaltos utat balra a nehéz gyalogtúra után Bakonykeői faluba érünk.

Nahát, amiért idejöttünk, az egy szóval sincs emlegetve. Talán a bolondját járatta vele a tinktúra árus? Pár száz méter megtétele után megpillantottunk egy-két medvehagyma tövet. Aztán itt is, ott is volt néhány. Biztos, hogy ez az? Kérdeztük egymástól. Hátha gyöngyvirág, ami mérgező. Tovább menve egyre több és nagyobb csoportokban fedeztük fel azokat. Na, ekkor már nekibátorodva letéptünk néhány levelet, morzsolgattuk, szagoltattuk. Ennek fokhagyma illata van – mondja az egyik. Az íze foghagymára emlékeztet – hallom másfelől. Hamarosan gyalogösvénnyel szabdalt, a kora délelőtti napsütésben pompázó egész medvehagyma hegyoldal tárult elénk. Jó helyen járunk – mondom, miközben tömöm magamba a zöld gyönyörűséget. A legelészést hamar abbahagyom, hiszen nálam még nincs ebédidő és a túrára összpontosítok.

Térkép szerint, valahol itt kellene lenni az első barlangunknak. Egyszer csak magasan megpillantunk valami üreg félélt. Természetesen felmáztunk és be-

néztünk. Megtaláltuk a Mátyás Király-barlangot. A dokumentálás okán az üreg belsejébe csattan a fényképezőgép, tudva azt, hogy az adott világítás mellett készített felvétel másra nem lesz jó.

Távoli motorok zúgása hallatszott. Megemlítem, még szerencse hogy itt a völgyben vagyunk, mert a sok kidőlt fa miatt itt bajos a motorozás. Elértük gyalogutunk végcélját, csak fel kell kapaszkodni a magasban lévő Iker-barlanghoz. Az emelkedő közepén halom, visszánézve elborzadva látom a motorosokat. Hogy kerültek ezek ide? A lemaradozott társaim pedig közelről végignézték a vasparipások küzdelmét és az általuk okozott károkat. Zsörtölődök magamban hol az igazság? Az erzsébetvárosi közterület-felügyelő kerékbilincset tett a kocsmra, mert kb. 30 cm-rel beljebb álltam a felfestett vonal szélétől. Ezek a természet- és hangulatrombolók meg vígan és büntetlenül brúgatták büdös masináikat a természetvédelem alatt álló területen. Jut eszembe: „Meghalt Mátyás király, oda az igazság.”

Ennyi megrázkódtatást követően, kis csoportunk minden tagja gyökérfogásokkal felküzdötte magát a kettős barlanghoz. Nem időztünk sokáig, átadtuk a terepet a közeledő kíváncsiskodóknak. Különben is, a nagy mászkálást követően elérkezett

az evés ideje. A völgybe visszakereszkedve a medvehagymákra kidőlt méretes fán elheveredve megebédeltünk. Az eredeti elgondolás szerinti csurdítás a tűzgyújtási tilalom miatt elmaradt. Pedig az adott helyen az lett volna a kulináris élvezet netovábbja.

Visszaautunk – egy kicsinyke kitérőtől eltekintve – gyakorlatilag az odavezető utunkkal volt azonos. A délutáni napfény más arcát mutatta a tájnak, melyet ismét megcsodáltunk. A medvehagyma szedését a gyaloglás végére időzítettük. A gyalogösvénytől távolabb, egy lapos területen váltuk az alkalmas helyet megtalálni. Ki kétmarokkal, volt aki szálanként tépkedte a zöld csemegét. Magam részéről a szálankénti módszert követtem olyan módon, hogy egy töről mindig csak egy, szemrevaló levelet vettem le. Ha lassabban is, de sikerült az adott idő alatt a családtagjaim számára szükséges mennyiségű kóstolót összegyűjteni.

Medvehagymával a kezekben, hamar visszaértünk a parkolóhoz. Rövid túraértékelés és búcsúzkodást követően hazaindultunk. Az egri csapat Székesfehérvár–Budapest–Eger útvonalon este fél nyolc körül hazaérkezett.

Nagy Péter, KEE

Hernád helyett a Bodrogzugon

PKE vízitúra, 2013. 05. 1-5.

A magyarországiak mellett a zilahi, csíki, sepsiszentgyörgyi EKE-s magyarokból álló 52 vízitúrázó ragyogó időben és hangulatban járta végig a varázslatos útvonalat.

A Pestkörnyéki Kárpát Egyesület Hernádra meghirdetett 2013. május 1-5. vízitúrájára örömteli módon nagyon sokan jelentkeztek. A nagy létszám azonban egyenetlen felkészültségű csapatot eredményezett, és a Hernád még magas, a szokottnál is gyorsabb vize miatt a túra vezetése úgy ítélte meg, hogy a kevésbé

gyakorlottak számára a vállalhatónál nagyobb kockázattal járna az út. Minden résztvevő elfogadta ezt a döntést, amit megkönnyített az is, hogy a hajókat és a szakmai háttérrel biztosító vállalkozás vezetője, Váradi István gyors és rugalmas megoldást ajánlott. Hernádszurdokból a Bodrog mellé, Sáradsadányba lett áthelyezve az indulási tábor. Pénteken egy bemelegítő

rövid „bodrogzás” után a még bőségesen elárasztott ártérre átverekedte magát a társaság.

(A szó szoros értelmében, mert az odavezető amúgy is szűk járatok tele voltak hordalékkal és óriási létszámú szunyoghadsereggel.) A túra első táborra Viss magasságában, a második Zalkodnál volt, ahonnan vasárnap reggel indulva ismét a Bodrog főága, majd a tokaji végállomás következett. A magyarországiak mellett a zilahi, csíki, sepsiszentgyörgyi EKE-s magyarokból álló 52 vízitúrázó ragyogó időben és hangulatban járta végig a varázslatos útvonalat. Mindenki elégedett volt, amihez az is hozzájárult, hogy már ott összeállt egy, a Hernádhoz hamarosan visszatérő kompánia.

Kalmár Béla, MKE

140 éves a Magyarországi Kárpát Egyesület

Jubileumi emléktúrák a Magas-Tátrában
2013. augusztus 6-11.

A születésnapra, pontosabban a megalakulásra emléktúrák sorozatát kínáljuk a kedves érdeklődőknek. Az eddigi jelentkezések alapján örömmel nyugtáztuk, hogy a szűkebb tagságunkon túl, az erdélyi társszervezetünk, az Erdélyi Kárpát-Egyesület szinte valamennyi osztálya jelentős létszámban képviselteti magát. Továbbá részt vesznek más turista egyesületek tagjai, ill. szervezeten kívüli „magányos” turisták is.

A négy túranapon minden alkalomra más és más útvonalon különböző nehézségű vándorlásokat állítottunk össze. Az önszorgatóktól a kisgyermekesekig, a kalandvágyóktól a nézelődőkhöz, egyszóval mindenki kedvére válogathat a vezetőikkel biztosított túralehetőségekből.

A főszervező **Mályi József** az „Általános ismertető és programfüzet” kiadványban – amelyet minden résztvevő kézhez kap – összefoglalta a legfontosabb tudnivalókat. Benne a Magas-Tátra rövid ismertetése, a rendezvénysorozat felépítése, a részvételi feltételek, a túranaptár, a rendezvényszervezők és túravezetők elérhetőségei. Van oldal a jegyzet és a bélyegzések számára is. A jubileumi kiadványt pedig a 10 évvel ezelőtti, vagyis a 130. évforduló rendezvényén készült felvételek díszítik.

A bevezetőben **Szócs Ernő**, a Magyarországi Kárpát Egyesület elnöke gondolatai olvashatók, melyből kiemeltem néhányat:

„A Magyarországi Kárpát Egyesület megalakulásának 140. évfordulóját ünnepeljük születésének helyszínén a Magas Tátrában. Születése és a helyszín

nem volt véletlenszerű, hisz már egy gondosan előkészített talajban fogant, ahol a turistaságnak már komoly hagyományai voltak. Magyarország első turista egyesületének születésnapját ünnepelve meg kell említenünk, hogy komoly szerepe volt a magyar turista társadalom egységbe szervezésében, többszöri próbálkozása sikereként alakult meg 1913-ban a Magyar Turista Szövetség, melynek első elnökét az MKE adta.”

....

„A mai egyesület turistaegyesület, tagjai pedig a polgári társadalom szinte minden területét képviselik, hétről hétre hirdetnek és szerveznek túrákat, igyekeznek a sokszínűség mellett az egyesület hagyományos alapjait megőrizni, mint közösségformáló és összetartó tevékenységet elősegíteni.

Mindannyian tudatában vagyunk örökségünk súlyának, mely kötelez bennünket, de egyben

büszkeséggel és önbizalommal is ellát, megerősítve tudatunkban azt a felemelő érzést, mely a magyar turistaság gyökereit hordozza.

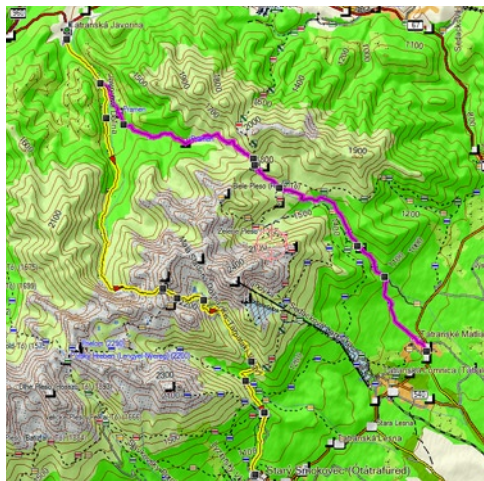
Hagyományainak tisztelői, tevékenységének folytatói lehetünk, és ez a felismerés még szilárdabb elhatározásra kell ösztönözzön bennünk, hogy egy olyan egyesületnek vagyunk képviselői, mely a természet megismerésére, szeretetére, felfedezésére és megővésére hivatott.

Fontosnak tartjuk útravalóul átadni ezeket az ismereteket, tapasztalatokat az egyesületi hagyományok tiszteletét az ifjabb generációk számára, melyet mi is az előttünk járó nemzedéktől kaptunk megőrzendő örökségként.

Emlékezzünk tebát az elmúlt nem akármilyen 140 évre, és mértsünk erőt a folytatáshoz, hogy hasonló módon ünnepelhessük az elkövetkező években, évtizedekben a Magyarországi Kárpát Egyesület születésnapját.

E szép gondolatok és célok után legyen itt egy kedvcsináló, amely mindjárt az első túranapon, azaz augusztus 7-én, szerdán indul:

„B” (nehéz) túra

A túra megnevezése: **Jávor-völgyi túra.**

Gyülekező a kempingben és indulás a nagy busszal 7:30-kor.

A túra indulási helye és ideje: Javorina buszmegálló, augusztus 7. (szerda) 9:00 óra.

A túra útvonala: Javorina (Tatranská Javorina 1000 m) – zöld jelzésen – Murány-ház (Pod Muráňom) – Jávor-völgy (Javorova dolina) – Hátsó Jávor-völgy (Zadná Javorová dolina) – Kis-Nyereg-hágó (Sedlo Sediľko 2376 m) – a zöld jelzésen tovább, lefelé a Kis-Tarpataki Kék-tó (Modré pleso) – Téry menedékház (Téryho chata 2015 m) – Kis-Tarpataki-völgy (Mala Studená dolina) – Zamkovszki menedékház (Zamkovského chata) – piros jelzésű Magisztrále (Magisztrála) – Tarajka (Hrebienok) – zöld jelzésen tovább lefelé – Ótátrafüredre a sikló alsó állomására.

Táv: 22,5 km.

Szint: 1400 m, ideje: 8,5-9 óra.

„C” (középhez) túra

A túra megnevezése: **Rezesbanda-túra.** (Szépségében ötszillagos túra.)

Gyülekező: Tatranec kempingben, a busz indulási ideje: 7:30-kor.*

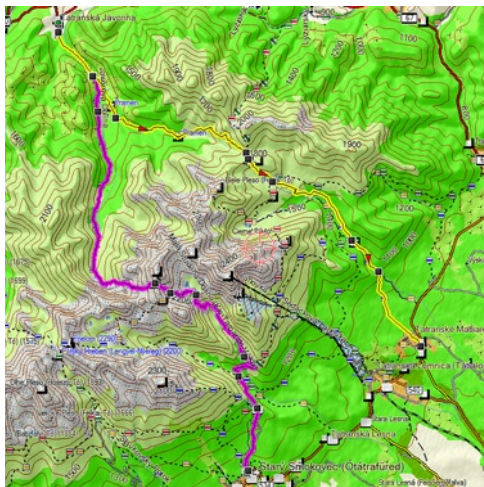
A túra indulási helye és ideje: Javorina buszmegálló, augusztus 7. (szerda) 9:00 óra.

A túra részletes útvonala: Javorina (Tatranská Javorina, 1000 m), a kék jelzésen – Jávor-völgy (Jarová dolina) – Javorina-patak hídja (Javorinka, 1097 m), – Murány erdőszház (Pod Muáňom) – Hátsó Rézaknák-völgye (Zadné Medodoly) – Kopa-hágó (Kopské sedlo, 1749 m) – továbbra is a kék jelzésen – Nagy-Fehér-tó (Velké Biele pleso, 1615 m), egykoron a tó partján állott a Késmárki-menedékház, mely tűzvész áldozata lett – kék jelzésen Késmárki-völgy (Dolina Kezmarskej) – Matlárháza (Tatranské Matliare 885 m).

A túra végállomása: Matlárháza.

Táv: 19,5 km.

Szint: 864 m, ideje: 6 óra.

Szervező megjegyzése:

a „B” és a „C” túrák közel azonos nehézségűek. Az előbbi valódi magashegyi hágótúra, az utóbbi a „Rezesbanda-túra” gyönyörű virágos mezőkön, a mészkö Bélaï-Tátra és a kristályos szerkezetű Magas-Tátra közötti „törésvonalon” kapaszkodik fel a Kopa-hágóba. Mind esztétikai, mind geológiai csemegének számít.

Nagy Péter

